

Trong thiên nhiên có những cây rất nhỏ bé (nhiều khi chiều cao chưa tới 1cm), thường mọc thành từng đám, tạo nên một lớp thảm màu lục tươi. Những cây tí hon đó là những cây rêu, chúng thuộc nhóm Rêu.

1. Môi trường sống của rêu

☐ Khi quan sát ở những chỗ ẩm ướt quanh nhà, quanh lớp học, nơi chân tường hay bờ tường, trên đất hay trên thân các cây to,... ta sẽ gặp những thảm rêu, sờ thấy mềm, mịn như nhung. Nhìn thật kĩ sẽ nhận ra từng cây.

2. Quan sát cây rêu

Rêu có nhiều loại khác nhau, nhưng ta hãy chọn cây rêu tường (thường mọc chỗ chân tường ẩm, cao khoảng 1 – 2 cm). Nhổ một vài cây, rửa sạch đất. Nhìn bằng mắt thường hoặc qua kính lúp.

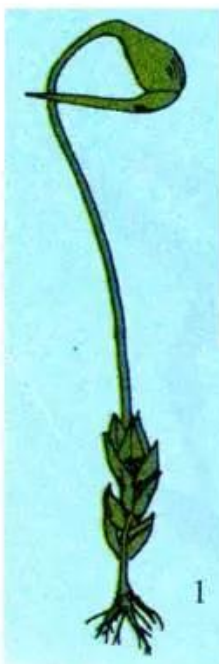

Hình 38.1. Cây rêu

▼ Quan sát hình dạng ngoài của cây rêu và đối chiếu với H.38.1, em có thể nhận ra được những bộ phận nào của cây?

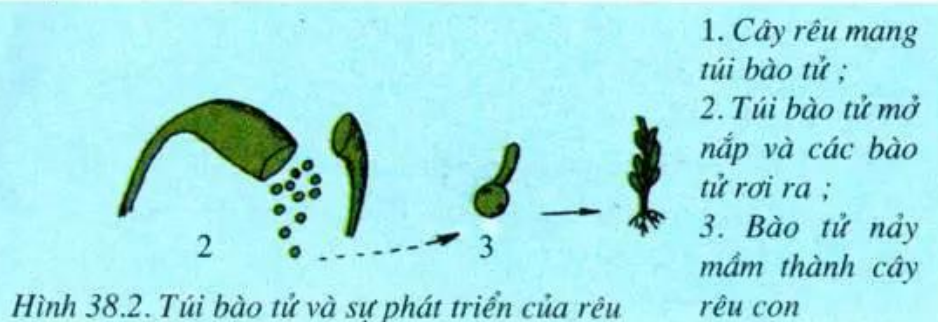
☐ – Những sợi nhỏ ở phía dưới thân chỉ là những rễ giả có chức năng hút nước. Rêu chưa có rễ chính thức.

– Thân và lá chưa có mạch dẫn như các cây có hoa (điều này ta không thấy được khi quan sát hình dạng ngoài).

3. Túi bào tử và sự phát triển của rêu

▼ Túi bào tử thuộc cơ quan sinh sản. Nhìn các chi tiết trong H.38.2, hãy cho biết rêu sinh sản phát triển nòi giống bằng gì, và đặc điểm của túi bào tử ?

Hình 38.2. Túi bào tử và sự phát triển của rêu

- 1. Cây rêu mang túi bào tử ;
- 2. Túi bào tử mở nắp và các bào tử rơi ra ;
- 3. Bào tử nảy mầm thành cây rêu con

❑ *Chú ý* : Trước khi hình thành túi bào tử, ở ngọn các cây rêu có cơ quan sinh sản hữu tính riêng biệt chứa các tế bào sinh dục đực (tinh trùng) và cái (trứng), sau quá trình thụ tinh mới phát triển thành túi bào tử chứa các bào tử.

4. Vai trò của rêu

❑ Rêu có thể sống được ở trên đá hoặc chỗ đất nghèo chất dinh dưỡng, chỉ cần đủ độ ẩm. Vì vậy chúng góp phần vào việc tạo thành chất mùn. Có loài rêu mọc ở chỗ đầm lầy, khi chết tạo thành lớp than bùn dùng làm phân bón, làm chất đốt.

Rêu là những thực vật đã có thân, lá, nhưng cấu tạo vẫn đơn giản: thân không phân nhánh, chưa có mạch dẫn và chưa có rễ chính thức, chưa có hoa. Rêu sinh sản bằng bào tử. Đó là những thực vật sống ở cạn đầu tiên. Rêu cùng với những thực vật khác có thân, rễ, lá phát triển hợp thành nhóm Thực vật bậc cao. Tuy sống trên cạn nhưng rêu chỉ phát triển được ở môi trường ẩm ướt.

Câu hỏi ?

1. Cấu tạo của cây rêu đơn giản như thế nào ?
2. So sánh đặc điểm cấu tạo của rêu với tảo ?
3. So sánh với cây có hoa, rêu có gì khác ?
- 4*. Tại sao rêu ở cạn nhưng chỉ sống được ở chỗ ẩm ướt ?